

Oponentský posudek na diplomovou práci Jany Volfové "Osobnost učitele odborných předmětů na SZŠ a jeho profesní kompetence" (pedagogika, kombinované studium, 2006)

Diplomantka si zvolila téma, které a první pohled vyhlíží jako aktuální, protože je směřováno do oblasti kompetencí. Jelikož se však týká středních zdravotních škol, je zřejmě problematičtější než vypadá, protože je otázkou co je v této oblasti perspektivní a co naopak spíše pouze přežívá. Pochybnosti vzbuzuje již název práce, která je zaměřena na učitele, ale je otázkou, zda na zdravotnických školách tyto předměty nepřebírají do svých rukou spíše učitelky. O nich ostatně je v práci často řeč.

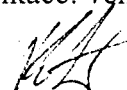
Připomínky:

- je otázkou, zda zdravotnické lyceum je obor nebo spíše studijní program (s. 7),
- definice všeobecného vzdělání na s. 8 je nesprávně česky, definice odborného vzdělání tamtéž je definicí kruhem...
- kapitola o kompetencích trpí nejasnostmi (s. 9n); autorka nejprve mluví o klíčových kompetencích studujících (jejich taxativní výčet je na s. 9 druhý odstavec, vyšinitá česká vazba)
- charakteristika období adolescence (s. 11n) je velmi lapidární; na s. 14 se změní v popis osobnosti učitelky odborných předmětů, což tematicky do této kapitoly nepatří;
- k vlastnímu tématu práce se autorka dostává ve třetí kapitole, kde zkouší pojednat o osobnosti odborné učitelky (tedy již ne učitele, jak zní název celé práce), ale vzápětí začne popisovat funkce učitele (!!!) ve vyučování; zdá se, že to, zda bude psát o učiteli či o učitelce ovlivňuje to, z koho zrovna cituje);
- v kapitole o kompetencích autorka od s. 19 píše o funkcích učitele, o činnostech učitele, o požadavcích předmětů a potřebách klientů, o plnění "skupin úkolů" u odborných učitelek, ale není jasné, jaký tyto záležitosti mají vztah ke kompetencím... to by bylo možné vyjasnit při obhajobě;
- podobně nejasná je i kapitola o profesních kompetencích, kde se autorka v úvodu opře o slovníkovou definici (s. 26n), ale pak uvádí tak nejasné a obecné definice, že problém spíše zatemní než dále projasní;
- výčet tzv. osobnostních kompetencí pro všechny "kategorie učitelů" (?) na s. 27 je spíše zbožným přáním než realitou a navíc je taxací ad hoc (například: co autorka míní pod výrazem "osobní postoje a hodnotová orientace" - to má každý člověk, vyjma snad hluboce mentálně retardovaných); na s. 28 pasáž zakončuje citací, ale není jasné, kde citace začíná...
- popisy oborové kompetence a profesně pedagogické kompetence (na s. 28) jsou nejasné, zatemňující,
- je otázkou jakou souvislost má Delorsův princip čtyř pilířů s problematikou kompetencí; to by bylo možné vyjasnit při obhajobě...
- výčet obsahu pedagogických kompetencí na s. 31 zahrnuje záležitosti, které do kompetencí zcela jistě nepatří (klíma třídy, kázeň...); je otázkou, zda je vhodné nakonec kompetence převádět na banální dovednosti učitele, které souvisí s přípravou a řízením vyučovací hodiny?
- empirická část nemá jasné stanoven cíl (pokus o jeho formulaci najde čtenář na s. 36), zcela schází výzkumné hypotézy (mají-li hypotézy nahradit tzv. předpoklady, pak není jasné, že zda jde o výzkumné hypotézy či o jakási ad hoc tvrzení autorky); popis výzkumného vzorku naznačuje povážlivé problémy s validitou výzkumu (vyložit u obhajoby, kde může čtenář nalézt problémy s validitou);
- vyhodnocování výzkumu pomocí procent, kde to, co je vyhodnocováno, je uvedeno v příloze (tedy dotazník) neprospívá přehlednosti práce: autorka předpokládá, že čtenář se ulistuje; výzkum je vyhodnocen pouze procentuálně.

- tzv. shrnutí obsahuje řadu závěrů, jejichž legitimnost na základě provedeného výzkumu je přinejmenším vysoce sporná;
- tzv. závěry práce jsou pseudozávěry a navozují řadu diskutabilních témat, o kterých mohla pojednat diplomová práce; mimochodem: v závěrech se mluví pouze o učitelkách odborných předmětů (!)

Diplomantka splnila řadu požadavků kladených na diplomové práce; text by však vyžadoval přísnější zpracování a dotažení některých nastíněných témat. Nejen teoretická, ale i empirická část vykazují některé nedostatky, které jsou uvedeny v posudku. Celkové hodnocení: doporučuji postoupit práci k obhajobě; navrhaná klasifikace: velmi dobře

18. 4. 2006

doc. PhDr. Jaroslav Kořa